

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. I. 2016-10-13 SKUNDO**

2016 m. gruodžio 23 d. Nr. S-278 (7-239/2016)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:
komisijos pirmininkės
komisijos narių

Editos Veršalienės
Martyno Endrijaičio – pranešėjas
Rasos Stravinskaitės
Andriaus Veniaus
Linos Vosylienės

sekretoriaujant
dalyvaujant mokesčių mokėtojo atstovei
liudytojai
mokesčių administratoriaus atstovui

Jūratei Dalmantaitei
advokatei Irenai Maksimovai
R. M.
V. N.

2016-12-13 posėdyje, išnagrinėjusi V. I. (toliau – Pareiškėjas) 2016-10-13 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2016-09-22 sprendimo Nr. 68-278, n u s t a t ė:

Inspekcija 2016-09-22 sprendimu Nr. 68-278 patvirtino Vilniaus apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Vilniaus AVMI) 2016-07-27 Sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (4.65) FR0682-486, kuriuo Pareiškėjui nurodyta į biudžetą sumokėti 16054,80 Eur gyventojų pajamų mokestį (toliau – GPM), 3628,59 Eur GPM delspinigius, 1605 Eur GPM baudą.

Vilniaus AVMI atliko Pareiškėjo GPM už laikotarpį nuo 2013-01-01 iki 2013-12-31 apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo į biudžetą teisingumo patikrinimą ir surašė 2016-05-24 patikrinimo aktą Nr. (4.65) FR0680-379.

Patikrinimo metu nustatyta, kad Pareiškėjo ir sutuoktinės J. I. 2013 metų išlaidos viršijo gautas pajamas 739125,09 Lt. Mokesčių administratorius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.88 straipsnio 1 dalimi ir 3.92 straipsniu ir laikydamasis pozicijos, kad sutuoktinių gautos pajamos laikomos bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe, konstatavo, kad Pareiškėjas 2013 metais gavo 369562,55 (739125,09/2) Lt kitų su darbo santykiais nesusijusių ir ne individualios veiklos pajamų, kurių nedeklaravo ir nuo jų neapskaičiavo mokėtino į biudžetą GPM, tuo pažeisdamas 2002-07-02 Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 (toliau – GPMĮ) 22 straipsnio, 25 straipsnio ir 27 straipsnio nuostatas. Mokestinio patikrinimo metu mokesčio bazė apskaičiuota, vadovaujantis 2004-04-13 Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 (toliau – MAĮ) 70 straipsnio 1 dalimi ir taikant Inspekcijos viršininko 2004-05-24 įsakymu

Nr. VA-103 patvirtintų Mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių (toliau – Taisyklės) 4 punktą bei 6.3.3 punkte numatytą išlaidų metodą.

Vadovaujantis MAĮ 70 straipsnio 1 dalimi, ginčijamame Inspekcijos sprendime nurodoma, jog tais atvejais, kai mokesčių mokėtojas nevykdo arba netinkamai vykdo savo pareigas apskaičiuoti mokesčius, bendradarbiauti su mokesčių administratoriumi, tvarkyti apskaitą, saugoti apskaitos ar kitus dokumentus ir dėl to mokesčių administratorius negali nustatyti mokesčių mokėtojo mokesstinės prievolės dydžio įprastine, tai yra atitinkamo mokesčio įstatyme nustatyta tvarka, mokesčių mokėtojui priklausančią mokėti mokesčio sumą mokesčių administratorius apskaičiuoja pagal jo atliekamą įvertinimą, atsižvelgdamas į visas įvertinimui reikšmingas aplinkybes, turimą informaciją ir prireikus parinkdamas savo nustatytus įvertinimo metodus, atitinkančius protingumo bei, kiek objektyviai įmanoma, teisingo mokesstinės prievolės dydžio nustatymo kriterijus.

Sprendime, vadovaujantis Taisyklėmis, Konstitucinio Teismo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) jurisprudencija, aptariamam 70 straipsniu reglamentuotam mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą turinys, taikymo pagrindai, vertinimo šaltiniai. Inspekcija pabrėžia, kad mokesčių administratorius įgyja teisę apskaičiuoti mokesčius pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą esant dviem būtinoms sąlygoms, kurių buvimas sudaro prielaidas taikyti šioje teisės normoje įtvirtintą elgesio modelį: pirma, mokėtino mokesčio dydžio negalima apskaičiuoti (nustatyti) įprastine atitinkamo mokesčio įstatyme nustatyta tvarka ir, antra, to padaryti (apskaičiuoti mokesčio) negalima dėl to, jog mokesčių mokėtojas nevykdo arba netinkamai vykdo savo pareigas: (1) apskaičiuoti mokesčius, (2) bendradarbiauti su mokesčių administratoriumi, (3) tvarkyti apskaitą, (4) saugoti apskaitos ar kitus dokumentus (LVAT 2010-11-29 nutartis administracinėje byloje Nr. A438-1542/2010). Sprendime teigiama, kad Taisyklių nuostatose yra pateikiamas pavyzdinis, bet ne baigtinis mokesčių mokėtojo elgesio, kuriam esant gali būti taikomas MAĮ 70 straipsnis, sąrašas. Todėl ir kitais, šiame teisės akte konkrečiai neišvardintais atvejais, toks įvertinimas gali būti atliekamas, jei tenkinamos pirmiau minėtos MAĮ 70 straipsnio 1 dalies sąlygos. Tokia pozicija nėra atsitiktinė, nes paprastai nėra įmanoma apibrėžti visų situacijų, kada kyla būtinybė mokesčių apskaičiuoti pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą.

Dėl piniginių lėšų nustatymo tikrinamojo laikotarpio pradžiai

Sutuoktiniai Vilniaus AVMI 2016-01-25 ir 2016-02-15 pateiktuose paaiškinimuose (patikrinimo akto 2–4 priedai) nurodė, kad 2010-01-01 grynujų pinigų likučio (280000 Eur) pajamų šaltiniai buvo: 100000 Eur iki 1991 m. sukauptos santaupos ir 180000 Eur užsienyje gyvenančių giminaičių dovanos.

Inspekcija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 1993-06-21 nutarimu Nr. 39N (1993-07-09 pakeitimas Nr. 44N) patvirtinta Gyventojų piniginių pajamų, keičiant laikinuosius pinigus – talonus į litus, deklaravimo tvarka, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-02 nutarimu Nr. 484 patvirtintu minimalaus gyvenimo lygiu – 31 Lt, t. y. 100 MGL – 3100 Lt; Inspekcijos Viršininko 2000-06-28 įsakymo Nr. 136 „Dėl brangų turtą įsigijusių arba įsigysiančių Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų deklaracijų priėmimo, tikslinimo, tikrinimo ir saugojimo metodinių nurodymų ir formų patvirtinimo“ 56 punktu, kuriame numatyta, kad iki laikinųjų pinigų – talonų išėmimo iš apyvartos turėtos santaupos užsienio valiuta deklaruojamos pagal deklaruotojo pateiktą valiutos pirkimo ar įnešimo į kredito įstaigą dokumentą, o turėtosios santaupos (rubliais, laikiniais pinigais – talonais), už kurias buvo įsigyta valiuta, pagrindžiamos dokumentais apie pirminius pajamų šaltinius, konstatavo, kad sutuoktiniai galėjo turėti santaupų užsienio valiuta iki laikinųjų pinigų – talonų išėmimo iš apyvartos, t. y. iki 1993-06-25, ne daugiau kaip po 3100 Lt. Sprendime teigiama, kad šią poziciją patvirtina ir tai, kad nėra informacijos, jog sutuoktiniai keitė laikinuosius pinigus. Atsižvelgiant į tai, patikrinimo metu sutuoktinių gautos pajamos ir patirtos išlaidos vertintos nuo 1994 metų.

Patikrinimo metu, įvertinus sutuoktinių grynųjų pinigų likutį 1994-01-01 – 6200 Lt, 1994–2009 metais grynais pinigais sutuoktinių gautas 189126,47 Lt pajamas, patirtas 48215 Lt išlaidas, į banko sąskaitas įneštus 9288,76 Lt grynuosius pinigus ir iš banko sąskaitų išimtus grynuosius pinigus 11150,51 Lt, apskaičiuota, kad 2009-12-31 Pareiškėjas ir sutuoktinė turėjo ne didesnę kaip 148973,22 Lt grynųjų pinigų likutį (patikrinimo akto 6 priedas).

Mokesčių administratorius, įvertinęs sutuoktinių 2010-01-01 grynųjų pinigų likutį 148973,22 Lt, 2010–2012 metais grynais pinigais sutuoktinių gautas 33808,72 Lt pajamas, patirtas 11349,97 Lt išlaidas, iš banko sąskaitų išimtus grynuosius pinigus 28523,06 Lt, apskaičiavo, kad 2013-01-01 Pareiškėjas ir sutuoktinė turėjo ne didesnę kaip 199955,03 Lt grynųjų pinigų likutį (patikrinimo akto 6 priedas).

Tikrinamojo laikotarpio apmokestinamosios bazės apskaičiavimas

Patikrinimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas ir sutuoktinė pagal 2013-08-29 pirkimo – pardavimo sutartį už 275140 Eur (950004 Lt) iš UAB „S1“ įsigijo nekilnojamąjį turtą Vilniuje (trijų kambarių butą, 0,022 ha žemės sklypo, 75,37 m² automobilių stovėjimo aikštelės). Nustatyta, kad Pareiškėjas ir sutuoktinė 2013-08-29 į UAB „S1“ banko sąskaitą (*duomenys neskelbtini*) įnešė po 137570 Eur (475002 Lt) grynais pinigais.

Taip pat nustatyta, kad Pareiškėjo šeima 2013 metais gavo 20805,89 Lt pajamų (Pareiškėjo 11029,80 Lt senatvės pensija bei Pareiškėjo sutuoktinės 9770,28 Lt senatvės pensija ir 5,81 Lt indėlio palūkanos). Kitų pajamų šaltinių nenustatyta.

Sutuoktiniai 2016-02-15 rašte Nr. 42-KD-183 nurodė, kad 2013 metais patyrė 5400 Lt vartojimo išlaidų grynais pinigais. Patikrinimo metu mokesčių administratorius įvertino faktiškai nustatytas sutuoktinių patirtas išlaidas ir jas koregavo, atsižvelgdamas į sutuoktinių nurodytas išlaidų grupes (padidino faktiškai nustatytais mokėjimais už komunalinius mokesčius už Vilniuje esantį butą bei įvertino patirtas išlaidas banko sąskaitose), ir nustatė 2013 metais išlaidų sumą – 5731,26 Lt (neįskaitant nekilnojamojo turto įsigijimo išlaidų). Konstatuota, kad Pareiškėjas ir sutuoktinė patyrė 955735,26 Lt išlaidų (iš jų 5731,26 Lt vartojimo išlaidos, 950004 Lt nekilnojamojo turto įsigijimo išlaidos, išėmimai iš banko 9752,74 Lt).

Mokestinio patikrinimo metu, įvertinus sutuoktinių 9404,08 Lt likutį banke 2013-01-01, apskaičiuotą grynųjų pinigų likutį 199955,03 Lt, taip pat 20805,89 Lt gautas pajamas ir 955735,26 Lt patirtas išlaidas bei 9404,08 Lt likutį banke ir 4159,36 Lt grynųjų pinigų likutį 2013-12-31, nustatyta, kad 2013 metais sutuoktinių išlaidos 739125,09 Lt viršijo disponuojamas pajamas.

Siekdama pagrįsti nekilnojamojo turto įsigijimo pajamų šaltinius, Pareiškėjo sutuoktinė 2015-11-03 pateiktame paaiškinime nurodė, kad turtas įsigytas iš santaupų, susidariusių iš darbo užmokesčio bei jai ir mamai Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenusių pusbrolių (šiuo metu mirusių) dovanotų pinigų, taip pat dalį pinigų gavo iš mamos paveldėjimo būdu.

Dėl pusbrolių dovanotų lėšų

Pareiškėjo sutuoktinė, teikdama 2015-11-03 paaiškinimą, nurodė, jog dalį pinigų (100000 JAV dolerių) jai ir mamai padovanojo JAV gyvenantys pusbroliai. Pareiškėjo sutuoktinė nurodė, kad pinigus į Lietuvą atgabendavo pusbroliai kartą į metus 1977–1989 metų laikotarpiu po 500–700 JAV dolerių. Taip pat pateiktame paaiškinime Pareiškėjo sutuoktinė nurodė, kad pusbroliai gyveno Bostone, tačiau tikslesnio adreso nenurodė. Pareiškėjo sutuoktinė nurodė, kad gautų pinigų nedeklaravo, laikė grynais pinigais namuose, o mamai mirus, paveldėjo ir jos sukauptus pinigus, tačiau paveldėjimo dokumentuose minėti pinigai nebuvo nurodyti. Taip pat Pareiškėjo sutuoktinė teigė, kad minėtas santaupas doleriais keitė į eurus, kai tik prasidėjo kalbos, kad litai bus keičiami į eurus (tikslios datos įvardinti negalėjo). Valiutą keitė, važiuodama iš namų į Trakus, sumomis po 2000–3000 JAV dolerių. Keitimai vyko „Swedbank“, AB, AB DNB bankuose. Pareiškėjo sutuoktinė negalėjo įvardinti, per kelis kartus buvo iškeista 100000 JAV dolerių suma. Pareiškėjo sutuoktinė taip pat nurodė, kad

dovanų iš Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenančių pusbrolių yra gavę ir kiti giminaičiai: Z. Ž. ir V. M.

Patikrinimo metu sutuoktiniai 2016-01-18 pateikė pusbrolio nuotrauką su asmens aprašymu. Iš nuotraukoje esančio aprašymo nustatyta, kad jis gimė 1919-04-19 (*duomenys neskelbtini*), Jungtinėse Amerikos Valstijose. Aprašyme nurodytas asmens išsilavinimas, tarnybos paskyrimai bei nurodyti tėvai, broliai ir seserys. Sprendime pažymėta, kad pagal pateiktus duomenis giminystės ryšiai su Pareiškėjo sutuoktine nenustatyti, gyventojų registro duomenų apie giminystės ryšius nėra. Dokumentų, pagrindžiančių giminystės ryšį, kontaktinių duomenų, gimimo datų ir kt. duomenų Pareiškėjas ir jo sutuoktinė nenurodė. Gyventojų registro duomenimis, asmenų vardais Z. Ž. ir V. M. nėra.

Patikrinimo metu nustatytos ir vertintos aplinkybės: 1) Pareiškėjo sutuoktinė teigė, kad iš giminaičių 1977–1989 metų laikotarpiu kasmet gaudavo po 500–700 JAV dolerių, todėl mokesčių administratorius, atsižvelgęs į Eurostat skelbiamus valiutos kursus, padarė išvadą, kad Pareiškėjo sutuoktinė iš pusbrolių galėjo gauti 36400 JAV (paskaičiuota dviem asmenims), o ne 100000 JAV dolerių ar 180000 Eur kaip buvo teigiama paaiškinimuose; 2) Pareiškėjo sutuoktinė teigė, kad dovanų gavimo metu valiutos nekonvertavo, tačiau, teikdama 2015-11-03 paaiškinimą, nurodė, kad, prasidėjus kalboms apie euro įvedimą Lietuvoje (tikslī data nenurodyta), ji sumomis po 2000–3000 JAV dolerių keitė banke. 2016-02-15 pateiktame paaiškinime sutuoktinė nurodė, kad santaupas maždaug nuo 2002 metų keitė į eurus nedidelėmis sumomis, keitimo dieną nustatytu banko kursu, keisdavo Trakų buvusiam AB „Bankas Snoras“ padalinyje, tačiau valiutos keitimo kvitų neišsaugojo. Mokesčių administratorius kreipėsi į Trakuose esančius / buvusius bankus (AB „Swedbank“, AB „DNB bankas“, AB „Bankas Snoras“, UAB „Medicinos bankas“), prašydamas pateikti informaciją apie sutuoktinių atliktas valiutos pirkimo / pardavimo operacijas už saugomą laikotarpį. Bankai pateikė informaciją, kad nėra duomenų apie nurodytų asmenų atliktas valiutos pirkimo / pardavimo sandorius. Įvertinusi aplinkybes dėl valiutos konvertavimo (parodymų prieštarumą, dokumentų nepateikimą), Vilniaus AVMI padarė išvadą, kad pateikti paaiškinimai nepagrindžia valiutos konvertavimo fakto; 3) pateiktuose 2015-11-03 ir 2016-02-15 paaiškinimuose nurodytos aplinkybės dėl dovanojimo paskirties prieštaringos: pirminio paaiškinimo metu buvo nurodyta, kad pusbroliai „padėjo jai su motina ir padovanojo 100000 JAV dolerių“, tuo tarpu antrą kartą teikiant paaiškinimą (2016-02-15) sutuoktiniai nurodė, kad „pinigai buvo dovanojami vietoj nereikalingų dovanų“. Taip pat pirminio paaiškinimo metu Pareiškėjo sutuoktinė nurodė, kad dovanos buvo skiriamos jai ir jos mamai, o atliekamo kontrolės veiksmo metu sutuoktiniai iš giminaičių gautas dovanas nurodė gavę kartu, t. y. sutuoktiniai, teikdami 2016-01-25 paaiškinimą apie turto įsigijimo ir (ar) pajamų gavimo šaltinius ir jų pagrindimą, abu nurodė iki 2010-01-01 ne banke turėję piniginių lėšų iš užsienyje gyvenančių giminaičių dovanų; 4) pagal 1964-07-07 Lietuvos tarybų Socialistinės Respublikos civilinio kodekso 282 straipsnį dovanojimo sutartis, kurios suma didesnė kaip penki šimtai rublių, turėjo būti sudaryta rašytine forma, o dovanojimo sutartis, kurios suma didesnė kaip vienas tūkstantis rublių, ir užsienio valiutos dovanojimo sutartis, kurios suma didesnė kaip penkiasdešimt rublių – notarine forma. Pažymėta, kad Pareiškėjo sutuoktinė nurodė, jog dovanojimo sutartys raštu nebuvo sudaromos; 5) nenustatyta, kad Pareiškėjo sutuoktinė būtų gavusi turto pagal palikimą iš mamos, o pati sutuoktinė nurodė, kad paveldėjimo dokumentuose iš mamos paveldėta suma, sukaupta iš pusbrolių dovanų, nėra nurodyta; 6) vadovaujantis 2003-12-18 Vienkartinio gyventojų turto deklaravimo įstatymo Nr. IX-1910 nuostatomis, nuolatiniai Lietuvos gyventojai privalėjo deklaruoti 2003-12-31 banke ar namuose laikomas pinigines lėšas, kurių bendra suma viršija 50000 Lt, paskolintas ar pasiskolintas lėšas, vertybinius popierius virš 2000 Lt, meno kūrinius, juvelyrinius dirbinius virš 10000 Lt, neregistruotą nekilnojamąjį turtą. Minėto įstatymo 4 straipsnyje nustatyta tvarka nedeklaravus turto, šiuo turto negali būti grindžiami kito turto įsigijimo šaltiniai. Pažymėta, kad Pareiškėjas, sutuoktinė ir sutuoktinės mama nėra pateikę vienkartinių gyventojų 2003-12-31 turėto turto deklaracijų.

Dėl uždirbtų pajamų iš prekių pirkimo pardavimo Lenkijos Respublikoje

Inspekcijos ginčijamame sprendime pažymima, kad Pareiškėjo teiginiai, jog gavo pajamų iš prekių pirkimo ir pardavimo Lenkijos Respublikoje veiklos, nėra pagrįsti juridinę galią turinčiais dokumentais. Nurodoma, kad mokesčių administratorius įvertino informaciją apie Lietuvos Respublikos sienos kirtimus ir tokių duomenų nenustatė. Pagal CMA_IMIS Muitinės bendrasis dokumentas duomenis, Pareiškėjas ir sutuoktinė įvežtų ir (ar) išvežtų prekių nedeklaravo. Sprendime teigiama, kad Pareiškėjo ar jo sutuoktinės sienų kirtimas buvo vertinamas tik kaip sudėtinė vertinimo kriterijaus dalis, tačiau ne kaip vienintelis ir nenuginčijamas įrodymas. Pažymima, jog net ir tuo atveju, jeigu būtų užfiksuotas Pareiškėjo ar jo sutuoktinės sienos kirtimas į kitą šalį, iš to nebūtų galima daryti vienareikšmiškos išvados, jog sutuoktiniai vyko būtent prekybos, o ne kitais tikslais. Inspekcija konstatavo, kad byloje nėra duomenų, įrodančių pajamų gavimo faktą užsienyje: nėra užfiksuotų sienos kirtimų, deklaruotų prekių įvežimų / išvežimų, nėra valiutos konvertavimą įrodančių dokumentų ar kitų dokumentų, kurie leistų pagrįstai manyti, jog Pareiškėjas ar sutuoktinė vertėsi prekyba Lenkijos Respublikoje ir iš šios veiklos gavo pajamas.

Dėl gautų pajamų iš realizuotos žemės ūkio produkcijos

Sprendime akcentuojama, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė nepateikė įrodymų, pagrindžiančių, žemės ūkio produkcijos realizavimą: verslo liudijimų ar patentų nebuvo išsiėmę, nepateikė įrodymų, kad realiai prekiaavo (pvz., mokėjo už leidimą prekiauti turguje, reklamavo produkciją oficialiuose skelbimuose) ar kitos informacijos, iš kurios būtų galima spręsti apie žemės ūkio produkcijos pardavimą. Teigiama, kad Pareiškėjas teikia tik nepagrįstus paaiškinimus, iš kurių nėra galimybės nustatyti, ar pajamos realiai buvo gautos, o jeigu gautos, kokio dydžio pajamos buvo uždirbtos.

Inspekcija, vertindama Pareiškėjo nurodytus pajamų gavimo šaltinius, ginčijamame sprendime aptaria LVAT formuojamą praktiką dėl civiliniais sandoriais gautų pajamų įrodinėjimo realumo (2011-04-14 nutartis administracinėje byloje Nr. A442-1111/2011). Taip pat, remdamasi LVAT 2010-11-08 nutartimi administracinėje byloje Nr. A556-1527/2010, 2011-12-22 sprendimu administracinėje byloje Nr. A575-912/2011, Inspekcija nurodė, jog apsiribojimas vien teiginiais, atsikirtimais, nepagrįstais jokiais įrodymais, negali nulemti sprendimo priėmimo mokesčių mokėtojo naudai. Mokesčių mokėtojas, norėdamas paneigti mokesčių administratoriaus apskaičiuotą konkretų dydį, privalo pateikti pagrįstus argumentus ir juos pagrindžiančius naujus įrodymus, sąlygojančius nustatyto dydžio neteisingumą.

Inspekcija, įvertinusi teisinį reglamentavimą, aktualią LVAT praktiką bei byloje nustatytas faktines aplinkybes, konstatavo, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė turėjo pateikti įrodymus apie gautas dovanas iš Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenančių giminaičių, kad tokios pajamos realiai buvo perduotos. Pareiškėjas ir sutuoktinė mokesčių administratoriui nepateikė juridinę galią turinčių dokumentų, patvirtinančių iš užsienyje gyvenančių giminaičių gautų dovanų perdavimo fakto, be to, nenurodė tikslų asmenis identifikuojančių duomenų (gimimo / mirties datų, gyvenamojo adreso ir pan.) bei nepateikė giminystės ryši patvirtinančių dokumentų. Pareiškėjo sutuoktinė ir jos mama, gautų dovanų nedeklaravo turto deklaracijoje bei nesudarė notaro patvirtintų rašytinių sutarčių, kaip tai numatė įstatymai. Vertinant iš prekybos užsienyje gautų pajamų gavimo faktą, pastebėta, kad Pareiškėjas ir sutuoktinė nepateikė dokumentų patvirtinančių valiutos keitimą, o kredito įstaigos nepateikė duomenų apie sutuoktinių valiutos pirkimo / pardavimo sandorius. Duomenų apie sutuoktinių sienų kirtimus byloje taip pat nėra. Atkreiptas dėmesys, kad Pareiškėjo ir sutuoktinės paaiškinimai neįrodo nurodytų aplinkybių.

Inspekcijos nuomone, įvertinus ginčo byloje nustatytas aplinkybes, pagrįstai Pareiškėjo ir sutuoktinės pajamomis nepripažintos tariamai iš giminaičių dovanotos piniginės lėšos, Lenkijos Respublikoje gautos pajamos iš prekių pirkimo / pardavimo bei pajamos iš Lietuvoje realizuotos žemės ūkio produkcijos.

Dėl Pareiškėjo teiginio, kad pajamos, patirtos išlaidoms padengti, yra sukauptos per tęstinį laikotarpį, todėl turėtų būti apmokestintos gavimo laikotarpiu, Inspekcija sprendime pažymėjo, kad Vilniaus AVMI, vadovaudamasi teisės akto nuostata, įpareigojančia pagrįsti mokesčių mokėtoju apskaičiuotas sumas (MAĮ 67 str. 1 d.), atliko išsamią Pareiškėjo šeimos pajamų ir išlaidų analizę, kurios metu nustatyta, kad Pareiškėjo 2013 metais patirtos išlaidos buvo didesnės nei disponuotos pajamos. Nustačius pajamų nepakankamumą išlaidoms padengti, viršijanti dalis yra apmokestinama būtent tais metais, kada išlaidos viršijo pajamas. Nesant duomenų apie tai, kuriais metais gautos konkrečios pajamos, skirtos nustatytoms išlaidoms apmokėti, mokesčių administratorius gautas pajamas apmokestina pagal savo apskaičiavimus. Tokia mokesčių administratoriaus teisė yra numatyta ne tik MAĮ 70 straipsnyje, bet ir teismų praktikoje laikomasi tokios pačios pozicijos. Sprendime nurodoma, kad mokesčių mokėtojas, norėdamas paneigti mokesčių administratoriaus apskaičiuotą konkretų dydį, privalo pateikti pagrįstus argumentus ir juos pagrindžiančius naujus įrodymus, sąlygojančius nustatyto dydžio neteisingumą (LVAT 2010-11-08 nutartis Nr. A556-1527/2010, 2011-12-22 sprendimas Nr. A575-912/2011). Taip pat Inspekcija akcentuoja, kad remiantis minėta LVAT praktika (2010-04-29 nutartis administracinėje byloje Nr. A442-635/2010, LVAT 2007-06-05 nutartis administracinėje byloje Nr. A11-603/2007; LVAT 2012-12-12 nutartis administracinėje byloje Nr. A438-2491/2011) taikant MAĮ 70 straipsnį yra galimi tam tikri netikslumai, atsižvelgiant į protingumo bei teisingumo kriterijus, o mokesčių mokėtojas, norėdamas nuginklyti apskaičiuotas sumas, privalo įrodyti, kad šių kriterijų nebuvo laikomasi.

Atsižvelgdama į tai, kad Pareiškėjas pagrįstų argumentų ar dokumentų, patvirtinančių priešingą situaciją nei konstatuota Vilniaus AVMI, nepateikė ir nepaneigė Inspekcijos apskaičiuotų sumų, taip pat atsižvelgdama į teisinį reglamentavimą bei teismų praktiką, Inspekcija padarė išvadą, kad nėra pagrindo manyti, kad Inspekcijos atlikti visapusiški ir išsamūs apskaičiavimai ir pajamų bei išlaidų paskirstymas yra neteisingi.

Pareiškėjas pateiktu skundu ginčija Inspekcijos 2016-09-22 sprendimą Nr. 68-278, motyvuodamas tuo, kad jis yra nepagrįstas, neįvertintos visos apmokestinimui reikšmingos faktinės aplinkybės, neteisingai vadovautasi apmokestinimą GPM bei mokesčių administravimą reguliuojančių teisės aktų nuostatomis.

Skunde, vadovaujantis MAĮ 70 straipsnio nuostatomis, įpareigojančiomis mokesčių apskaičiuoti pagal mokesčių administratoriaus atliekamą įvertinimą, teigiama, jog mokesčių administratorius nesurinko pakankamai duomenų, o turimą informaciją įvertino neteisingai, pajamų ir išlaidų vertinimas atliktas formaliai, kas įtakojo neteisingą mokesčių prievolės dydžio nustatymą.

Pareiškėjas nesutinka su mokesčių administratoriaus pozicija, jog sutuoktiniai negalėjo per visą savo gyvenimą sukaupti absoliučiai jokių santaupų iki mokesčio patikrinimo laikotarpio pradžios. Teigia, kad visą savo gyvenimą buvo labai darbštūs ir aktyvūs, be pagrindinio uždarbio turėjo papildomų, siekė sutaupyti lėšų senatvei. Pareiškėjas nurodo, kad po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo užsiėmė įvairių prekių gabenimu bei perpardavimu Lenkijos Respublikoje. Tokia veikla atnešė tikrai nemažai finansinės naudos.

Pareiškėjas taip pat nurodo, kad su sutuoktine gyveno kaime ir turėjo žemės ūkį. Papildomas lėšas sutuoktiniai sukauptė iš žemės ūkio produkcijos pertekliaus pardavimo veiklos. Pareiškėjas teigia, kad patentų ar verslo liudijimų savo veiklai nebuvo įsigiję, tačiau tai jokių būdu nepaneigia fakto, jog turėjo papildomų pajamų, kurias skyrė santaupoms.

Nesutinkama su mokesčių administratoriaus išvada, jog sutuoktinių paaiškinimuose nurodytos aplinkybės dėl gautų dovanų iš giminaičių, gyvenusių Jungtinėse Amerikos Valstijose, yra nepagrįstos. Nurodoma, kad Pareiškėjo sutuoktinės pusbroliai S. S. ir V. S. buvo labai kilnūs ir dosnūs žmonės, todėl nebus sunku surasti liudininkų, kurie patvirtins paaiškinimuose nurodytas aplinkybes apie jų dovanotas pinigines lėšas.

Dėl aplinkybių apie Gyventojų registre neužfiksuotų sutuoktinės giminaičių Z. Ž. ir V. M., skunde nurodoma, kad Pareiškėjo sutuoktinės giminaičiai mirė, todėl atitinkamai

Gyventojų registre nėra užfiksuoti. Taigi, Pareiškėjo nuomone, nurodytas faktas, kad sutuoktinės giminaičiai dovanojo pinigines lėšas, kurios per visą laikotarpį sudarė 100000 JAV dolerių, turėjo būti įvertintas atliekant mokestinį patikrinimą.

Pareiškėjas dėl valiutos konvertavimo duomenų nenustatymo skunde nurodo, kad aktualiuoju laikotarpiu bankai neprivalėjo identifikuoti valiutą konvertuojančių asmenų, taip pat teigia, tai, kad bankai nepateikė tokios informacijos, visiškai nepaneigia valiutos keitimų fakto, nes tokia informacija paprasčiausiai nebuvo kaupiama.

Remdamasis GPMĮ nuostatomis, kad pajamos yra pripažįstamos jų gavimo momentu, Pareiškėjas nurodo, kad pajamos buvo gautos per tęstinį laikotarpį, t. y. nuo 1990 metų ir net ankstesniais laikotarpiais, todėl nesutinka, jog 369562,55 Lt pajamos gautos 2013 metais.

Pareiškėjas pabrėžia, kad tik nuo 2016-01-01 įsigaliojo MAĮ pakeitimai, kuriais remiantis atsirado pareiga saugoti dokumentus, kurie patvirtintų pajamų ir išlaidų gavimo ar turėjimo momentą, iki šiol galioję teisės aktai nenumatė pareigos saugoti dokumentus, kurie patvirtintų sutuoktinių santaupų, už kurias įgytas turtas, šaltinį.

Pareiškėjo nuomone, patikrinimas atliktas neobjektyviai ir mokestinės prievolės dydis nustatytas neteisingai.

Išdėstytų argumentų pagrindu Pareiškėjas prašo panaikinti Inspekcijos 2016-09-22 sprendimą Nr. 68-278.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), įvertinusi Pareiškėjo skundo Komisijai ir Komisijos posėdžio metu atstovės bei liudytojos išdėstytus motyvus, mokesčių administratoriaus pateiktą ginčo bylos medžiagą, konstatuoja, jog Pareiškėjo skundas atmestinas, Inspekcijos sprendimas tvirtintinas.

Ginčas tarp šalių vyksta dėl mokesčių administratoriaus Pareiškėjui papildomai apskaičiuoto 16054,80 Eur GPM bei su juo susijusių sumų pagrįstumo, mokesčių administratoriui minėtą mokesčių apskaičiavus už 2013 metus pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą (MAĮ 70 str. 1 d.), konstatavus, kad Pareiškėjo šeimos patirtos išlaidos viršijo disponuojamas pajamas.

Iš Pareiškėjo skundo argumentų, matyti, jog laikomasi pozicijos, jog mokesčių administratorius nesurinko pakankamai duomenų, neteisingai įvertino turimą informaciją, pajamų ir išlaidų vertinimą atlikto formaliai, kas, anot Pareiškėjo, sąlygojo neteisingą mokesčio bazės nustatymą. Pareiškėjas nesutinka su mokesčių administratoriaus pozicija, jog sutuoktiniai negalėjo per visą savo gyvenimą sukaupti absoliučiai jokių santaupų iki mokestinio patikrinimo laikotarpio pradžios. Skunde santaupų šaltiniais įvardinamos dovanos iš giminaičių, gyvenusių Jungtinėse Amerikos Valstijose, žemės ūkio produkcijos pardavimo veiklos pajamos, įvairių prekių gabenimo bei perpardavimo Lenkijos Respublikoje veiklos pajamos. Remdamasis GPMĮ nuostatomis, kad pajamos yra pripažįstamos jų gavimo momentu, Pareiškėjas ginčija, kad mokesčių administratoriaus nustatytos 369562,55 Lt pajamos pripažintos gautomis 2013 metais. Pareiškėjas nurodo, kad pajamos, kuriomis buvo dengiamos 2013 metų išlaidos, gautos per tęstinį laikotarpį, t. y. nuo 1990 metų ir net ankstesniais laikotarpiais. Taip pat Pareiškėjas skunde nurodo, kad MAĮ nuostatos, įpareigojančios saugoti dokumentus, patvirtinančius pajamų ir išlaidų gavimo ar turėjimo momentą, įsigaliojo tik nuo 2016-01-01, iki tol galioję teisės aktai neįpareigojo saugoti dokumentus, patvirtinančius pajamų šaltinį. Skunde Komisijai bei Komisijos posėdžio metu atstovės ir liudytojos išdėstytų motyvų pagrindu prašoma panaikinti Inspekcijos sprendimą.

Įvertinus skundžiamą Inspekcijos sprendimą, Vilniaus AVMI sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo bei patikrinimo aktą, matyti, kad šiuose dokumentuose yra išsamiai aptartos mokesčių administratoriaus nustatytos faktinės aplinkybės, susijusios su Pareiškėjo bei sutuoktinės tiek tikrintino, tiek iki tikrintino laikotarpio gautomis pajamomis, patirtomis išlaidomis. Todėl Komisija, vengdama pasikartojimų, taip pat sutikdama su mokesčių administratoriaus pateiktu MAĮ 70 straipsnio bei Taisyklių nuostatų vertinimu, plačiau šių nuostatų ir faktinių ginčo bylos aplinkybių, kurios yra išsamiai išdėstytos ir Komisijos

sprendimo nustatomojoje dalyje, iš naujo neaptaria. Nagrinėjama atveju Pareiškėjas iš esmės nekelia ginčo dėl MAĮ 70 straipsnio taikymo teisėtumo ir pagrįstumo, tačiau Pareiškėjas nesutinka su mokesčių administratoriaus atliktu faktinių aplinkybių bei įrodymų vertinimu dėl Pareiškėjui papildomai apskaičiuoto mokėtino mokesčio ir su juo susijusių sumų, todėl Komisija šiame sprendime pasisako dėl Pareiškėjo skunde Komisijai nurodytų esminių nesutikimo su skundžiamu Inspekcijos sprendimu motyvų.

Komisija pažymi, kad teisiškai reikšmingų aplinkybių nustatymas yra neatsiejamai susijęs ir su įrodinėjimo taisyklių taikymu. MAĮ 67 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad mokesčių administratorius privalo pagrįsti jo mokesčių mokėtojui apskaičiuotas mokesčio ir su juo susijusias sumas. Šio straipsnio 2 dalis nustato, kad mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su mokesčių administratoriaus apskaičiuotomis konkrečiomis mokesčio ir su juo susijusiomis sumomis, privalo pagrįsti, kodėl jos yra neteisingos. Pagal šiame MAĮ straipsnyje įtvirtintas taisykles, įrodinėjimo pareiga (*onus probandi*) yra paskirstyta tarp mokesčių administratoriaus ir mokesčių mokėtojo. Vadinas, mokestinio ginčo byloje, visų pirma, mokesčių administratorius turi surinkti bei teikti atitinkamus įrodymus dėl mokesčių apskaičiavimo mokesčių mokėtojui. Tuo tarpu mokesčių mokėtojas, nesutikdamas su mokesčių administratoriaus apskaičiuoto mokesčio ir su juo susijusiomis sumomis, privalo pateikti tokius leistinus įrodymus, kurie suponuotų priešingą išvadą nei daro mokesčių administratorius, t.y. pagrįstų apskaičiuotų mokesčių neteisingumą. (žr., pvz., LVAT 2003-12-15 nutartį administracinėje byloje Nr. A11-648/2003, 2013-01-29 nutartį administracinėje byloje Nr. A556-622/2013, 2014-06-25 nutartį administracinėje byloje Nr. A556-1379/2014).

Iš byloje esančios medžiagos matyti, jog dėl mokestinio tyrimo metu nustatytų mokesčių įstatymų pažeidimų vietos mokesčių administratorius inicijavo Pareiškėjo mokestinį patikrinimą, kurio metu atliko Pareiškėjo ir sutuoktinės pajamų ir patirtų išlaidų tyrimą už 2013 metus. Vilniaus AVMI mokestinio patikrinimo metu, įvertinusi VĮ Registrų centro duomenis apie Pareiškėjo ir sutuoktinės turimą ir įsigytą nekilnojamąjį turtą, kontrolės procedūrų metu apskaičiuotą sutuoktinių turėtą piniginių lėšų likutį ne banke 2013-01-01 datai, komercinių bankų pateiktą informaciją apie Pareiškėjo ir sutuoktinės tikrintino laikotarpio pradžios ir pabaigos likučius, taip pat banko sąskaitų išrašų informaciją, pateiktus paaiškinimus dėl vartojimų išlaidų bei juos palyginus su Statistikos departamento skelbiamais duomenimis, duomenis apie gautas pajamas bei patirtas išlaidas, konstatavo, jog sutuoktinių išlaidos viršijo gautas pajamas 739125,09 Lt suma. Padaryta išvada, kad Pareiškėjas 2013 metais disponavo 369562,55 (739125,09/2) Lt pajamomis, kurių įsigijimo šaltinių nepagrindė objektyviais įrodymais, todėl nustatytas pajamas atitinkamai apmokestino GPM.

Mokesčių administratoriaus nustatytos faktinės aplinkybės lemia išvadą, kad šiuo atveju Pareiškėjui tenka pareiga įrodyti, jog jo gautos / disponuotos lėšos neturėtų būti apmokestinamos GPM. Susipažinus su Pareiškėjo ir sutuoktinės vietos mokesčių administratoriaus atliktu kontrolės procedūrų metu pateiktuose paaiškinimuose nurodytomis aplinkybėmis, ikiteisminėms ginčą nagrinėjančioms institucijoms pateiktų skundų motyvais, teigtina, jog Pareiškėjo pozicija dėl gautų / disponuotų pajamų, kurios, anot Pareiškėjo, nepagrįstai apmokestintos GPM, iš esmės grindžiama identiškais motyvais, t. y. argumentais, jog 280000 Eur pajamų šaltiniai yra Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenusių giminaičių dovanos, žemės ūkio produkcijos pardavimo veiklos pajamos, įvairių prekių pirkimo / pardavimo Lenkijos Respublikoje veiklos pajamos. Iš ginčo medžiagos matyti, jog mokesčių administratorius priimtuose procesiniuose dokumentuose išsamiai išanalizavo visus Pareiškėjo nurodomus aspektus dėl pajamų gavimo šaltinių ir byloje tirtų bei nustatytų aplinkybių kontekste Pareiškėjo versijos atmestos kaip nepagrįstos.

Komisija, įvertinusi ginčo medžiagą, Pareiškėjo skundo argumentus, sutinka su mokesčių administratoriaus patikrinimo metu padarytomis išvadomis dėl pajamų šaltinių nepripažinimo. Pareiškėjo ir sutuoktinės paaiškinimų apie Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenusių giminaičių suteiktų 180000 Eur (100000 JAV dolerių) dovanų realumą paneigia byloje nustatytų aplinkybių bei surinktų duomenų visuma: dovanojimo sutarčių nesudarymas,

giminaičius identifikuojančios informacijos bei giminystės ryšį patvirtinančių dokumentų nepateikimas, aplinkybių nurodymas, jog sutuoktinės paveldėjimo dokumentuose nėra duomenų apie iš mamos paveldėtas santaupas, susidariusias iš giminaičių dovanų, duomenų apie Pareiškėjo ir sutuoktinės atliktas valiutos pirkimo / pardavimo operacijas nebuvimas, Brangų turtą įsigijusio Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų deklaracijų bei Vienkartinės gyventojų (šeimos) 2003-12-31 turėto turto deklaracijų nepateikimas, byloje pateiktų paaiškinimų dėl dovanojimo paskirties, dovanų gavėjų, prieštaravimas, taip pat objektyvių įrodymų, pagrindžiančių dovanotų lėšų dydį, nepateikimas. Aplinkybės, kad sutuoktiniai disponavo 180000 Eur dovanotomis lėšomis, nepatvirtina ir Komisijos posėdžio metu pateikti liudytojos R. M., Pareiškėjo sutuoktinės J. I. dukterėčios, parodymai. Liudytoja patvirtino, jog J. I. pusbroliai – S. S. ir V. S., gyvenantys Jungtinėse Amerikos Valstijose, kas 2–3 metus lankydavosi Lietuvoje, atveždavo dovanų, atsiųsdavo siuntas, įskaitant ir pinigines lėšas. Liudytoja patvirtino, jog pinigines lėšas buvo dovanojamos T. L. (J. I. mamai), pačiai J. I. bei liudytojos mamai. Komisijos posėdžio metu liudytoja negalėjo įvardinti dovanotų piniginių lėšų sumų, jos nuomone, tai buvo didelės sumos, tačiau konkrečių dydžių nenurodė. Įvertinus liudytojos posėdžio metu pateiktus parodymus dėl ginčo aplinkybių, teigtina, jog nagrinėjamu atveju liudytojos paaiškinimai, nors ir tvirtinantys apie giminaičių atvykimus, dovanotas lėšas, nepateikus vienareikšmiškų ir neginčijamų įrodymų apie dovanotus pinigus, visgi nepagrindžia, jog Pareiškėjas ir sutuoktinė tikrintinu laikotarpiu disponavo 180000 Eur giminaičių dovanotomis lėšomis.

Komisija dėl Pareiškėjo ir sutuoktinės paaiškinimų bei skundo argumentų, jog 100000 Eur disponuotų lėšų šaltiniai yra žemės ūkio produkcijos pardavimo veiklos pajamos, taip pat įvairių prekių pirkimo / pardavimo Lenkijos Respublikoje veiklos pajamos, nurodo, jog mokesčių administratoriaus patikrinimo metu nustatytos aplinkybės, kaip antai, jog byloje nėra duomenų, įrodančių pajamų gavimo iš aptartų Pareiškėjo vykdytų veiklos sferų, nėra užfiksuotų sienos kirtimų, deklaruotų prekių įvežimų / išvežimų, nėra valiutos konvertavimą įrodančių dokumentų, nenustatyta, jog sutuoktiniai būtų išsiėmę verslo liudijimų, nepateikta įrodymų, pagrindžiančių prekybinės veiklos realumo, įrodymų vertinimo aspektu yra pakankamos paneigiant Pareiškėjo poziciją dėl santaupų šaltinių.

Kaip matyti iš Pareiškėjo byloje pateiktų duomenų, gynybinė pozicija dėl pajamų šaltinių formuojama tik paaiškinimų bei skundo argumentų pagrindu, nepateiktus jokių leistinių bei neginčijamų įrodymų, pagrindžiančių disponuotų lėšų bei jų dydžio realumą. Komisijos nuomone, kaip pagrįstai Inspekcija nurodė sprendime, mokėtojo įpareigojimas pagrįsti atitinkamų pajamų šaltinius reiškia, kad mokėtojo nurodomi pajamų šaltiniai turi būti realūs, o pateikti įrodymai apie piniginių lėšų gavimą iš atitinkamų šaltinių atspindėti realiai susiklosčiusias faktines aplinkybes, ypač tais atvejais, kai gautų pajamų šaltinis yra ne paties mokėtojo veikla, o kito asmens gautos pajamos. Todėl turi būti pateikti pakankami ir neginčijami įrodymai, jog Pareiškėjas atitinkamo dydžio pajamas realiai gavo konkrečiu nurodytu būdu iš nurodyto pajamų šaltinio, taip pat, kad lėšos realiai perduotos Pareiškėjui (LVAT 2011-09-09 nutartis administracinėje byloje Nr. A556-3513/2011). Pareiškėjo gynybinės pozicijos formavimas vien tik tvirtinimu, kad atitinkamomis pinigų sumomis galimai disponavo, jas naudojo įsigydamas nekilnojamąjį turtą, nesant realaus pajamų gavimo, patvirtinto visapusiška pajamų gavimo faktinių aplinkybių analize, piniginių lėšų šaltinių nepagrindžia bei nepaneigia mokesčių administratoriaus išvadų dėl apmokestinimo teisingumo. Kai mokesčių administratorius yra surinkęs atitinkamus faktinius duomenis ir jais grindžia apskaičiuotus papildomus mokesčius bei su jais susijusias sumas, mokesčių mokėtojui apsiginti galimybė atsiranda, kai jis savo ruožtu teikia kitokius faktinius duomenis, suponuojančius priešingą nei mokesčių administratoriaus padarytą išvadą. Tačiau apsiribojimas vien teiginiais, atsikirtimais, nepagrįstais jokiais įrodymais, negali nulemti sprendimo priėmimo mokesčių mokėtojo naudai (žr., pvz., LVAT 2010-11-08 nutartį administracinėje byloje Nr. A556-1527/2010). Be to, paminėtina, jog, kaip nustatyta ginčo byloje, pajamos buvo gaunamos grynaisiais pinigais, o tokį lėšų gavimo būdą pasirinkęs mokesčių mokėtojas prisiima ir visą

riziką dėl jam tenkančios įrodinėjimo naštos (LVAT 2016-06-23 nutartis administracinėje byloje Nr. A777-428/2016, taip pat 2010-12-31 nutartis administracinėje byloje Nr. A575-1852/2010; 2013-01-04 nutartis administracinėje byloje Nr. A438-2923/2012; 2013-04-15 sprendimas administracinėje byloje Nr. A602-27-13; 2015-12-28 nutartis administracinėje byloje Nr. A1305-602/2015; 2016-02-08 nutartis administracinėje byloje Nr. A145-602/2016 ir kt.). Pareiškėjui, nepateiktus jokių įrodymų dėl pajamų šaltinių realumo, pajamų dydžio bei apsiribojus tik paaiškinimų ir skundo argumentais, jog ginčo pajamos sukauptos iš giminaičių dovanų, žemės ūkio produkcijos pardavimo veiklos, įvairių prekių pirkimo / pardavimo veiklos, Komisijos vertinimu, nesudaro pagrindo tvirtinimui, jog Pareiškėjas ir sutuoktinė pagrindė 2013 metais patirtoms išlaidoms panaudotų pajamų šaltinius.

Komisija, pasisakydama dėl Pareiškėjo skundo teiginių, jog mokesčių administratorius laikosi pozicijos, jog sutuoktiniai negalėjo per visą savo gyvenimą sukaupti absoliučiai jokių santaupų iki mokestinio patikrinimo laikotarpio pradžios, nurodo, jog tokie argumentai laikytini nepagrįstais ir prieštaraujantys bylos duomenims. Iš vietos mokesčių administratoriaus procesinių sprendimų matyti, jog mokesčių administratorius, siekdamas nustatyti Pareiškėjo ir sutuoktinės disponuojamų santaupų likučius, atliko sutuoktinių 1994–2012 metų pajamų ir išlaidų tyrimą, kurio metu nustatyta, jog sutuoktiniai 2013-01-01 dienai galėjo turėti ne daugiau kaip 199955,03 Lt grynujų pinigų likutį (patikrinimo akto 6 priedas). Priešingai, nei teigia Pareiškėjas, byloje nustatyta, jog sutuoktiniai tikrintino laikotarpio pradžioje turėjo piniginių lėšų santaupas, kurios įvertintos apskaičiuojant pajamų ir išlaidų balansą už 2013 metus.

Remdamasis GPMĮ nuostatomis, kad pajamos yra pripažįstamos jų gavimo momentu, Pareiškėjas ginčija, kad mokesčių administratoriaus nustatytos 369562,55 Lt pajamos pripažintos gautomis 2013 metais. Pasak Pareiškėjo, pajamos gautos nuo 1990 metų ir net ankstesniais laikotarpiais, todėl apmokestintos turėtų būti gavimo laikotarpiu. Kaip teisingai skunde nurodė Pareiškėjas, pajamos pripažįstamos jų gavimo momentu; pajamų <...> gavimo momentu laikomas momentas, kai pajamos bet kokia forma faktiškai gaunamos (GPMĮ 8 str. 1 d., 2 d. 1 p.). Tačiau Komisija pastebi, jog, gavus pajamas, neabejotinai atsiranda ir mokesčio mokėtojo pareiga turėti įrodymus, patvirtinančius pajamų gavimo momentą atitinkamu mokestiniu laikotarpiu. Kaip nustatyta byloje, Pareiškėjas nepagrindė pajamų gavimo šaltinių, taip pat nepateikė jokių įrodymų apie ginčo pajamų gavimą ankstesniais mokestiniais laikotarpiais. Nagrinėjamu atveju, nustatius, jog Pareiškėjo 2013 metų išlaidos viršijo disponuojamas pajamas, laikytina, jog ginčo pajamos gautos tą patį mokestinį laikotarpį, todėl pagrįstai mokesčių administratorius, vadovaudamasis MAĮ 70 straipsnio nuostatomis, Pareiškėjo mokesčio bazę nustatė 2013 metais.

Nesutiktina ir su Pareiškėjo skundo argumentais, jog MAĮ nuostatos, įpareigojančios saugoti dokumentus, patvirtinančius pajamų ir išlaidų gavimo ar turėjimo momentą, įsigaliojo tik nuo 2016-01-01, iki tol galioję teisės aktai neįpareigojo saugoti dokumentus, patvirtinančius pajamų šaltinį. Šiuo aspektu nurodytina, jog MAĮ nuo pat įsigaliojimo momento, t. y. 2004-05-01, imperatyviai įtvirtino mokesčių mokėtojo pareigas: teisės aktų nustatyta tvarka pateikti mokesčių administratoriui visus patikrinimui atlikti reikiamus dokumentus, kompiuteriu tvarkomos apskaitos duomenis bei kitą informaciją (MAĮ 40 str. 1 d. 8 p.); pateikti paaiškinimus apie pajamų gavimo šaltinius ir juos pagrįsti (MAĮ 41 str.). LVAT teisėjų kolegija, 2011-09-05 nutartyje administracinėje byloje Nr. A575-928/2011 aptardama mokesčių mokėtojo pareigas, akcentavo, jog, atlikdamas mokestines teises pasekmes galinčius sukelti veiksmus, mokesčių mokėtojas turi būti protingas, atsakingas ir rūpestingas, tai yra saugoti dokumentus, galinčius pagrįsti jo atliekamus veiksmus. Komisijos vertinimu, nuo 2016-01-01 įsigaliojusi MAĮ 41 straipsnio 2 dalis detalizuoja turto įsigijimo ir pajamų gavimo šaltinių įrodinėjimo priemones, tuo tarpu, pareiga saugoti dokumentus, pagrindžiančius pajamų gavimo šaltinius, įtvirtinta nuo MAĮ įsigaliojimo momento.

Komisija, įvertinusi ginčo medžiagą, atsižvelgusi į byloje pateiktų duomenų visumą, išnagrinėjusi Pareiškėjo skundo argumentus, daro išvadą, jog mokesčių administratorius, išsamiai ir visapusiškai išnagrinėjo faktinius duomenis, įvertino Pareiškėjo paaiškinimus, kitus

surinktus duomenis bei padarė faktines aplinkybes atitinkančias išvadas, kuriomis abejoti nėra pagrindo. Mokesčių administratorius detaliai pagrindė Pareiškėjui pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą (MAĮ 70 str.) apskaičiuotą mokestį ir su juo susijusias sumas, kaip tai numato MAĮ 67 straipsnio 1 dalis. Tuo tarpu Pareiškėjas iš esmės nepateikė jokių minėtų duomenis ir jų pagrindu nustatytas faktines aplinkybes bei padarytas išvadas paneigiančių objektyvių įrodymų. Todėl ginčijamas Inspekcijos sprendimas laikytinas pagrįstu ir teisėtu.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, atsižvelgdama į išdėstytus motyvus, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2016-09-22 sprendimą Nr. 68-278.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal MAĮ 159 straipsnio 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija, sprendami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkė

Edita Veršelienė

Komisijos nariai

Martynas Endrijaitis

Rasa Stravinskaitė

Andrius Venius

Lina Vosylienė